

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău sediul Buiucani (jud: O. Cernei)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Panov, M. Anton, V. Cotorobai)

DECIZIE

07 martie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de Prodan Nelea,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a înaintată de Prodan Nelea împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenienți accesorii Consiliul mun. Chișinău, executorul judecătoresc Ungureanu Oleg privind constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 02 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 26 aprilie 2017 Prodan Nelea s-a adresat în instanța de judecată cu cerere împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenienți accesorii Consiliul mun. Chișinău, executorul judecătoresc Ungureanu Oleg cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii Prodan Nelea a indicat că, a activat în cadrul Ministerului Afacerilor Interne al RM din 1995. În luna mai 2013 a fost transferată la Departamentul Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției al RM. Luând în considerare că până în prezent nu dispune de un spațiu locativ, reclamanta împreună cu feciorul său, născut în anul 1993, locuiesc în chirie în mun. Chișinău.

A precizat reclamanta că, prin cererea adresată Consiliului mun. Chișinău a solicitat asigurarea cu spațiu locativ conform legislației în vigoare și obligarea Consiliului mun. Chișinău de a asigura reclamanta cu spațiu locativ împreună cu membrii familiei în corespundere cu legislația locativă în vigoare. Prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 07.08.2006 s-a admis acțiunea și s-a obligat Consiliul mun. Chișinău și Primăria mun. Chișinău să-i acorde Nelei Prodan împreună cu membrii familiei ei - fiul xxxxx, spațiu locativ în corespundere cu normele sanitare prevăzute de art. 42-44 al Codului cu privire la locuințe al Republicii Moldova. Prin încheierea din 26 octombrie 2006 a Curții de Apel Chișinău

s-a dispus restituirea apelului depus de Consiliul mun. Chișinău. După intrarea în vigoare a hotărârii judecătorești sus menționate, reclamanta a depus o cerere către Oficiul Centru al Departamentului de Executare a Deciziilor Judiciare, prin intermediul reprezentantului ei, anexând copia hotărârii judecătorești din 07.08.2006 și a titlului executoriu nr.2-1452/07.08.2006, în original, prin care a solicitat executarea silită a titlului executoriu nr. 2-1452/2006 emis în baza hotărârii din 07.08.2006 a Judecătoriei Centru mun. Chișinău. Prin încheierea din 04.09.2006 a executorului judecătoresc Dumitru Manole a Oficiului de Executare Centru al Departamentului de Executare al Ministerului Justiției al RM s-a primit pentru executare documentul executoriu eliberat de către Judecătoria Centru mun. Chișinău cu privire la obligarea Consiliului mun. Chișinău de a acorda spațiu locativ familiei Prodan Nelea și de a intenta procedura de executare a acestui document executoriu. Concomitent, s-a dispus de a propune Consiliului mun. Chișinău ca în termen de 15 zile de a executa benevol cerințele documentului executoriu în ceea ce privește alocarea spațiului locativ. Prin răspunsul parvenit de la Primăria mun. Chișinău nr. 08-2761 din 18.09.2006 s-a comunicat reclamantei că încheierea executorului judecătoresc nr. 5-4306 din 04.09.2006 a fost examinată și, totodată, s-a adus la cunoștința reclamantei că Consiliul mun. Chișinău la data de 13.09.2006 a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 07.08.2006.

Luând în considerare că hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 07.08.2006, intrată în vigoare, nu se execută, reclamanta s-a adresat cu o cerere către Guvernul Republicii Moldova, Departamentul de Executare a Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Procuratura mun. Chișinău să contribuie conform legislației în vigoare la executarea hotărârii judecătorești menționate supra. Spre regret, toate eforturile întreprinse în realizarea dreptului lezat nu au dat rezultate, iar hotărârea judiciară nominalizată rămâne, până în prezent, neexecută.

A mai susținut reclamanta că, la 24.06.2015 a depus o cerere de chemare în judecată la Judecătoria Buiucani mun. Chișinău împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Consiliul mun. Chișinău, executorul judecătoresc Ungureanu Oleg privind constatarea faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului material și moral. Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 11.12.2015 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Prodan Nelea către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Consiliul mun. Chișinău, executorul judecătoresc Ungureanu Oleg privind constatarea faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral; s-a constatat faptul încălcării dreptului reclamantei Prodan Nelea la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Grigoriopol din 07 august 2006; s-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul reclamantei Prodan Nelea echivalentul bănesc pentru compensarea prejudiciului moral în mărime de 10000 lei; în rest pretențiile reclamantei s-au respins ca neîntemeiate. Prin decizia din 29.03.2016 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de Ministerul Justiției al Republicii Moldova; s-a admis apelul depus de către Prodan Nelea și s-a modificat hotărârea primei instanțe.

A remarcat reclamanta că, în litigiul civil precedent prejudiciul material suportat a fost doar probat și solicitat de către reclamanta Prodan Nelea pentru perioada de neexecutare în sumă de 55000 lei, plata pentru chirie (12.08.2013 - 12.06.2015,

pentru 22 luni de zile -22 luni X 2500 lei lunar =55000 lei) pentru apartamentul închiriat, care a fost probat prin înscrisurile anexate și anume prin contractul de locațiune, înregistrat la Direcția Administrare Fiscală Botanică cu nr. 1601 la 12.08.2013. În prezenta cauză civilă prejudiciul material suportat de către Prodan Nelea pentru perioada de neexecutare constituie **59500 lei, plata pentru chirie (01.06.2015 - 01.05.2017)**, pentru 23 luni de zile dintre care: 19 luni x 2500 lei lunar = 47500 (01.06.2015 - 01.01.2017) și 4 luni X 3000 lei lunar = 12000 lei (01.01.2017-01.05.2017) pentru apartamentul închiriat și care este o sumă rezonabilă de 2500 - 3000 lei lunar, probată prin înscrisurile anexate și anume prin contractul de locațiune înregistrat la Direcția Administrare Fiscală Botanică cu nr. 1601, la 108.2013 și contractul de locațiune înregistrat la Direcția Administrare Fiscală Botanică cu nr. 9/2815 din 10.01.2017.

A subliniat reclamanta că, hotărârea Judecătorei Centru mun. Chișinău din 07.08.2006 până la momentul depunerii cererii de chemare în judecată nu este executată. Totodată, a concretizat reclamanta că, prejudiciul moral pe care îl solicită în prezenta cerere de chemare în judecată în baza Legii Republicii Moldova nr. 87 din 21.04.2011 în sumă de 100000 lei derivă din perioada de timp pentru neexecutarea hotărârii din 07.08.2006 a Judecătorei Centru mun. Chișinău.

A solicitat reclamanta constatarea faptului de violare a drepturilor Nelei Prodan prevăzute de art. 6 al CtEDO și art. 1 al Protocolului 1 adițional la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale de către Statul RM cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii din 07 august 2006; încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul reclamantei a sumei în mărime de 100000 lei cu titlu de prejudiciu moral pentru neexecutarea hotărârii judecătorești; a sumei de 59500 lei cu titlu de prejudiciu material ce constituie plata pentru chirie (01.06.2015 – 01.05.2017) pentru 23 luni de zile dintre care: 19 luni x 2500 lei lunar = 47500 (01.06.2015 - 01.01.2017) și 4 luni x 3000 lei lunar = 12000 lei (01.01.2017-01.05.2017), conform contractului de locațiune înregistrat la Direcția Administrare Fiscală Botanică cu nr. 1601 din 12.08.2013 și a contractului de locațiune înregistrat Direcția Administrare Fiscală Botanică cu nr. 9/2815 din 10.01.2017; încasarea cheltuielilor de judecată, inclusiv și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 3000 lei.

Prin hotărârea din 27.06.2017 a Judecătorei Chișinău sediul Buiucani s-a admis parțial acțiunea înaintată de Prodan Nelea și s-a constatat încălcarea dreptului Nelei Prodan la executarea în termen rezonabil a hotărârii irevocabile a Judecătorei Grigoriopol din 07 august 2006, adoptată la cererea de chemare în judecată depusă de Prodan Nelea împotriva Consiliului mun. Chișinău cu privire la acordarea spațiului locativ; s-a încasat în beneficiul Nelei Prodan de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerul Justiției, suma de 59500 lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 10000 lei cu titlu de prejudiciu moral, cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a cauzei și suma de 3000 lei cu titlu cheltuieli pentru asistență juridică; în rest pretențiile Nelei Prodan privind repararea prejudiciului moral s-au respins ca neîntemeiate.

Prin decizia din 02 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de Prodan Nelea; s-a admis apelul declarat de Ministerul Justiției al RM; s-a casat hotărârea din 27.06.2017 a Judecătorei Chișinău sediul Buiucani și s-a pronunțat o nouă hotărâre prin care s-a respins, ca neîntemeiată, cererea de chemare în judecată depusă de Prodan Nelea împotriva Ministerului Justiției al RM,

intervenienți accesorii Consiliul mun. Chișinău, executorul judecătoresc Ungureanu Oleg privind constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului material și moral.

La 23 noiembrie 2017 Prodan Nelea a declarat recurs împotriva deciziei din 02 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău solicitând casarea deciziei instanței de apel și modificarea în parte a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi decizii de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului s-a invocat că, instanța de apel la adoptarea deciziei contestate a interpretat eronat prevederile legale, a încălcat normele de drept material, iar la judecarea cauzei nu a luat în considerare toate probele prezentate la dosar.

A afirmat recurenta că, autoritatea responsabilă de executarea hotărârilor judecătorești este Statul Republicii Moldova, care nu a întreprins toate măsurile corespunzătoare în vederea executării hotărârii judecătorești irevocabile. Ca urmare, Prodan Nelea nu a putut beneficia de succesul obținut în urma examinării litigiului, care se referă la asigurarea sa și a familiei sale cu spațiu locativ conform normelor stabilite de legislația în vigoare, fapt ce denotă că hotărârea adoptată în favoarea reclamantei a rămas neexecutată pe o perioadă considerabilă de timp. Or, conform jurisprudenței CEDO (Ruianu c. României) fiecare stat trebuie să asigure funcționarea unor instrumente juridice care să fie adecvate și suficiente pentru a asigura executarea obligațiilor pozitive care revin statului.

Conform art. 434 Cod de procedură civilă, recursul împotriva deciziei se depune în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 02 noiembrie 2017. Conform materialelor cauzei decizia instanței de apel a fost expediată participanților la proces la data de 03 noiembrie 2017, conform scrisorii de însoțire.

Recurenta a înregistrat recursul la 23.11.2017, ceea ce atestă că recursul declarat de Prodan Nelea este în termen.

Prin încheierea din 24 ianuarie 2018 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Prodan Nelea și va casa decizia instanței de apel, cu menținerea hotărârii primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 118 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru

soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 130 alin. (1) - (3) Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii.

Conform art. 1 alin. (2) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, aplicarea și interpretarea termenilor din prezenta lege se fac prin prisma legislației naționale, a prevederilor Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

Conform art. 2 alin. (1) și (2) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta Lege și de legislația procesuală civilă.

Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului.

Materialul probatoriu administrat în cadrul judecării prezentei cauze, denotă că Prodan Nelea a activat în cadrul Ministerului Afacerilor Interne al RM din anul 1995, iar din luna martie 2013 a fost transferată în Departamentul Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției al RM.

În anul 2006 reclamanta s-a adresat în instanța de judecată cu o cerere de chemare în judecată către Consiliul mun. Chișinău solicitând instanței asigurarea cu spațiu locativ.

Prin hotărârea din 07 august 2006 a Judecătoriei Grigoriopol cererea de chemare în judecată înaintată de Prodan Nelea a fost admisă, fiind obligat Consiliul municipal al Primăriei mun. Chișinău să-i acorde lui Prodan Nelea împreună cu membrii familiei sale – fiul xxxxx spațiu locativ conform normelor sanitare prevăzute de art. 42-44 Codul cu privire la locuințe.

Prin încheierea din 26 octombrie 2006 a Curții de Apel Chișinău, cererea de apel declarată de Consiliul mun. Chișinău împotriva hotărârii din 07.08.2006 a Judecătoriei Grigoriopol a fost restituită în conformitate art. 369 alin. (1) lit. b) CPC.

Prin decizia din 06 februarie 2008 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Consiliul mun. Chișinău împotriva încheierii din 26.10.2006 a Curții de Apel

Chișinău a fost respins, fiind menținută încheierea din 26.10.2006 a Curții de Apel Chișinău.

Ulterior, Prodan Nelea a adresat o cerere Oficiului Centru a Departamentului de Executare a Deciziilor Judiciare, prin care a solicitat primirea spre executare silită a titlului executoriu nr. 2-1452-2006 emis în baza hotărârii Judecătoria Centru mun. Chișinău intrată în vigoare la 23.08.2006.

Conform încheierii nr. 5-431/06 din 05.09.2006 privind primirea spre executare a documentului executoriu, intentarea procedurii de executare și stabilirea termenului pentru executare benevolă - emisă de executorul judecătoresc Dumitru Manole, a fost primit spre executare documentul executoriu, eliberat în temeiul hotărârea nr. 2-1452 din 07.08.2006 emise de Judecătoria Centru mun. Chișinău privind obligarea Consiliului mun. Chișinău să acorde spațiu locativ familiei Prodan Nelea, intentată procedura de executare a acestui document și propus debitorului – Consiliul mun. Chișinău.

Conform scrisorii Primăriei mun. Chișinău nr. 08-2761 din 18.09.2006 adresată executorului judecătoresc al Oficiului de executare Centru al DE MJ RM s-a comunicat că după pronunțarea unei hotărâri definitive și irevocabile a instanței de judecată, Consiliul mun. Chișinău se va conforma acesteia. (f.d. 26, 94)

Prin răspunsul din 30 aprilie 2008, Direcția generală locativ-comunală și amenajare a comunicat reclamantei despre imposibilitatea executării hotărârii judecătorești, întrucât nu dispune de mijloace financiare necesare pentru construcția spațiului locativ în vederea executării hotărârii judecătorești privind asigurarea cu spațiul locativ a creditorilor urmăritori (f.d.72).

Prin demersul din 27 aprilie 2010 executorul judecătoresc Eremia Victoria a solicitat debitorului - Primăriei mun. Chișinău informația privind cauza neexecutării documentului executoriu din speță (f.d.63).

Prin demersul din 17 iunie 2011 executorul judecătoresc Tălmăci Roman a solicitat debitorului - Primăriei mun. Chișinău informația privind cauza neexecutării documentului executoriu din speță (f.d. 64-65).

Prin răspunsul nr. 08-3602 din 04.07.2011 Primăria mun. Chișinău a informat Ministerul Justiției despre imposibilitatea executării documentului executoriu din cauza lipsei spațiului locativ liber în mun. Chișinău (f.d.56).

Prin răspunsul nr. 03-116/4780 din 16.07.2015 Primăria mun. Chișinău a informat Ministerul Justiției despre imposibilitatea executării documentului executoriu din cauza lipsei spațiului locativ liber în mun. Chișinău, fapt generat de lipsa mijloacelor financiare necesare pentru construcția sau procurarea spațiului locativ, iar procesul de privatizare a fondului de locuințe a redus substanțial imobilul cu destinație locativă aflat în proprietatea municipală (f.d.49).

La data de 09 septembrie 2015 executorul judecătoresc Ungureanu Oleg a întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție în privința persoanei cu funcție de răspundere în baza art. 318 alin. (2) și 319 alin. (1) Cod contravențional și l-a expediat instanței de judecată pentru examinare (f.d.51 verso, 52).

Luând în considerare faptul că pe parcursul executării titlului executoriu prezentat de către Prodan Nelea, de către executorul judecătoresc Ungureanu Oleg au fost întreprinse mai multe măsuri legale, însă până în prezent documentul executoriu nu a fost executat, la 24 iunie 2015, Prodan Nelea a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Consiliul mun. Chișinău, executorul judecătoresc Ungureanu Oleg privind

constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului material și moral cauzat.

Examinând cauza, Judecătoria Buiucani mun. Chișinău, prin hotărârea din 11 decembrie 2015, a admis parțial acțiunea înaintată de Prodan Nelea, a constatat încălcarea dreptului Nelei Prodan la executarea în termen rezonabil a hotărârii irevocabile a Judecătoriei Grigoriopol din 07 august 2006 la cererea de chemare în judecată depusă de Prodan Nelea împotriva Consiliului mun. Chișinău cu privire la acordarea spațiului locativ, a încasat în beneficiul lui Prodan Nelea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerul Justiției, suma de 10000 lei cu titlu de prejudiciul moral (f.d.74-77).

Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 29 martie 2016, a casat parțial hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 11 decembrie 2015 în partea ce ține de încasarea prejudiciului material și moral și în această parte a emis o nouă hotărâre prin care a admis integral pretenția reclamantei privind încasarea prejudiciului material și a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul reclamantei cu titlu de prejudiciul material suma de 55000 lei, a admis parțial pretenția privind încasarea prejudiciului moral și a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul reclamantei echivalentul bănesc pentru compensarea prejudiciului moral în cuantum de 80000 lei, în rest pretențiile înaintate de Prodan Nelea le-a respins ca neîntemeiate, în rest hotărârea primei instanțe a fost menținută (f.d.78-87).

Curtea Supremă de Justiție, prin decizia din 09 noiembrie 2016, a modificat decizia instanței de apel în sensul diminuării sumei prejudiciului moral încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul reclamantei până la 50000 lei, în rest decizia a menținut-o. (f.d.88-93).

Colegiul precizează că, deoarece până a momentul actual titlu executoriu nr. 2-1452/2006 emis în baza hotărârii din 07.08.2006 a Judecătoriei Centru mun. Chișinău a rămas în curs de executare, Prodan Nelea a înaintat o nouă cerere de chemare în judecată solicitând constatarea faptului de violare a drepturilor Nelei Prodan prevăzute de art. 6 al CtEDO și art. 1 al Protocolului 1 adițional la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale de către Statul RM cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii din 07 august 2006; încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul reclamantei a sumei de 100000 lei cu titlu de prejudiciu moral pentru neexecutarea hotărârii judecătorești; a sumei de 59500 lei cu titlu de prejudiciu material ce constituie plata pentru chirie (01.06.2015 – 01.05.2017) pentru 23 luni de zile dintre care: 19 luni x 2500 lei lunar = 47500 (01.06.2015 - 01.01.2017) și 4 luni x 3000 lei lunar = 12000 lei (01.01.2017-01.05.2017), conform contractului de locațiune înregistrat la Directa Administrare Fiscală Botanică cu nr. 1601 din 12.08.2013 și a contractului de locațiune înregistrat Directa Administrare Fiscală Botanică cu nr. 9/2815 din 10.01.2017; încasarea cheltuielilor de judecată, inclusiv și a cheltuielilor de asistenta juridică în mărime de 3000 lei.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii, constatând încălcarea dreptului Nelei Prodan la executarea în termen rezonabil a hotărârii irevocabile a Judecătoriei Grigoriopol din 07 august 2006 adoptată la cererea de chemare în judecată depusă de Prodan Nelea

împotriva Consiliului mun. Chișinău cu privire la acordarea spațiului locativ; s-a încasat în beneficiul Nelei Prodan de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerul Justiției, suma de 59500 lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 10000 lei cu titlu de prejudiciu moral, cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a cauzei și suma de 3000 lei cu titlu cheltuieli pentru asistență juridică; în rest pretențiile Nelei Prodan privind repararea prejudiciului moral s-au respins ca neîntemeiate.

Instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelurilor declarate de către Prodan Nelea și Ministrul Justiției al RM, a ajuns la concluzia de a respinge apelul depus de Prodan Nelea și de a admite apelul declarat de Ministerul Justiției al RM, casând hotărârea primei instanțe și pronunțând o nouă hotărâre, prin care a respins, ca neîntemeiată, cererea de chemare în judecată depusă de Prodan Nelea împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenienți accesorii Consiliul mun. Chișinău, executorul judecătoresc Ungureanu Oleg privind constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral, încasarea cheltuielilor de judecată.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, consideră că, concluzia instanței de apel este greșită, iar prima instanță corect a apreciat circumstanțele cauzei și just a concluzionat asupra temeiniciei parțiale a acțiunii.

În contextul dat, Colegiul notează că instanța de fond întemeiat a reținut că din ultimele informații care atestă starea procedurii de executare, prezentate la materialele cauzei, rezultă că la 04 mai 2017 Ministerul Justiției a înaintat Primăriei mun. Chișinău un demers referitor la măsurile întreprinse în vederea executării documentului executoriu, eliberat în baza hotărârii Judecătoriei Grigoriopol din 07 august 2006 privind obligarea Consiliului mun. Chișinău de a o asigura pe Prodan Nelea cu spațiu locativ conform normelor stabilite de legislația în vigoare.

Prin răspunsul nr. 03-116/3369 din 18.05.2017 Primăria mun. Chișinău a informat că, la momentul actual, executarea hotărârilor judecătorești nu este posibilă din cauza lipsei spațiului locativ liber în municipiul Chișinău, Consiliul mun. Chișinău nedispunând de mijloace financiare necesare pentru construcția spațiului locativ în vederea executării hotărârilor judecătorești privind asigurarea cu spațiu locativ a creditorilor urmăritori (f.d. 116-117).

Astfel, este cert demonstrat că prin neexecutarea hotărârii judecătorești din 07 august 2006 i s-a încălcat dreptul Nelei Prodan la executarea actului judecătoresc privind acordarea de către administrația publică locală a spațiului locativ.

Or, la materialele cauzei nu există nici un act de încetare a procedurii de executare a hotărârii judecătorești din 07.08.2006, fapt ce denotă că procedura de executare a avut un caracter neîntrerupt, fiind până în prezent neînțetată, în același timp nefiind soldată cu careva acțiuni concrete de executare efectivă.

În același context, rezultând din jurisprudența CEDO, Colegiul notează că, la caz, se atestă inacțiunea Consiliului mun. Chișinău și a Primăriei mun. Chișinău întru asigurarea Nelei Prodan și membrilor familiei sale cu spațiu locativ, iar argumentele invocate de ultimii referitor la faptul că omisiunea executării hotărârii judecătorești are loc pe motivul lipsei fondurilor sau locuințelor sunt irelevante or, conform art. 2 alin. (3) al Legii nr. 87 din 21.04.2011, prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen

rezonabil a hotărârii judecătorești se repară indiferent de vinovăția instanței de judecată, a organului de urmărire penală, a organului responsabil de executarea hotărârilor judecătorești sau a instituției de stat debitoare.

În acest sens, Colegiul consideră necesar de a menționa asupra faptului că în cauza Prodan contra Moldovei, CtEDO a menționat că o autoritate statală nu poate invoca lipsa fondurilor sau lipsa locuințelor pentru a motiva neexecutarea unei hotărâri judecătorești.

Astfel, prin prisma aplicării jurisprudenței Curții Europene, Colegiul menționează că aceasta asigură oricărei persoane dreptul de a înainta orice pretenție cu privire la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil în fața unei instanțe judecătorești sau tribunal și în acest fel el cuprinde ”dreptul la o instanță”, din care dreptul la acces, adică dreptul de a institui proceduri în fața instanțelor judecătorești în litigiile civile constituie un aspect. CEDO notează că totuși, acest drept ar fi iluzoriu dacă sistemul de drept al unui Stat contractant ar permite ca o hotărâre judecătorească irevocabilă și obligatorie să rămână neexecutată în detrimentul unei părți. Ar fi de neconceput ca articolul 6 § 1 din Convenție să descrie în detaliu garanțiile procedural oferite părților în litigiu – proceduri care sunt echitabile, publice și prompte - fără a proteja executarea hotărârilor judecătorești; a interpreta art. 6 ca referindu-se în exclusivitate la accesul la o instanță și îndeplinirea procedurilor, ar putea duce la situații incompatibile cu principiul preeminenței dreptului pe care Statele contractante care și-au asumat angajamentul să-l respecte, atunci când au ratificat Convenția. Executarea unei hotărâri pronunțate de orice instanță trebuie, prin urmare privită ca o parte integrantă a procesului în sensul art. 6 al Convenției. (Homsby vs. Greece hotărâre din 19.03.1997, Reports 1997-11, p. 550 §40 , Prodan vs. Moldova cererea nr. 49806/99 din 18.05.2004)

Sub aspectul dat, Colegiul identifică particularități relevante ale cauzei și anume, neexecutarea hotărârii judecătorești poartă caracter continuu – începând cu data devenirii hotărârii judecătorești executorii - 26.10.2006 până în prezent, debitorul Consiliul mun. Chișinău este o autoritate publică statală, caracterul obligației de executare este de natură patrimonială.

De astfel spus, autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești, care este statul Republica Moldova, nu a întreprins toate măsurile corespunzătoare în vederea executării hotărârii judecătorești irevocabile, în consecință Prodan Nelea nu a putut beneficia de succesul obținut în urma examinării litigiului, care se referea la asigurarea ei și a familiei sale (fiului) cu spațiu locativ conform normelor stabilite de legislația în vigoare, fapt ce incontestabil denotă că hotărârea adoptată în favoarea ultimului a rămas neexecutată o perioadă considerabilă de timp.

Deci, rezultând din cele expuse, Colegiul consideră că instanța de fond just a admis pretențiile înaintate de Prodan Nelea în sensul constatării violării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești or, hotărârea Judecătoriei Grigoriopol din 07 august 2006 prin care Consiliul mun. Chișinău a fost obligat să asigure Nelei Prodan și membrii familiei sale cu spațiu locativ conform normelor sanitare prevăzute de art. 42-44 Cod Locativ al RM poartă un caracter continuu, nefiind executată până în prezent.

Ca urmare, Colegiul concluzionează că acest fapt nu-i poate fi imputat reclamantei Prodan Nelea sau executorilor judecătorești în procedura cărora s-a aflat și se află până în prezent spre executare documentul executoriu menționat supra.

În contextul circumstanțelor expuse, Colegiul consideră neîntemeiată ipoteza instanței de apel precum că dreptul reclamantei la o locuință socială a apărut ca urmare a aplicării prevederilor art. 35 din Legea nr. 416 din 18 decembrie 1990 cu privire la politie, normă de drept ce a fost modificată în timp și respectiv, până la 04 decembrie 2009 reclamanta Prodan Nelea deținea acest drept, de la 04 decembrie 2009 până la 05 martie 2013 legea nu garanta un spațiu locativ polițiștilor, iar de la 05 martie 2013 legea oferă acest drept în anumite condiții.

Sub aspectul dat, Colegiul reține ca întemeiată concluzia instanței de fond precum că la momentul intrării în vigoare a hotărârii Judecătorei Grigoriopol din 07.08.2006, Prodan Nelea a dobândit, *de iure*, dreptul incontestabil de a beneficia de un spațiu locativ, iar actul de dispoziție din 07.08.2006 nu conține mențiuni că locuința pe care era obligat Consiliul mun. Chișinău să i-o acorde reclamantei ar fi fost cu statut juridic ”de serviciu”.

De asemenea, instanța de apel în decizia contestată a reținut că instanța de fond la stabilirea prejudiciului cauzat prin neexecutarea hotărârii nu a luat în considerare normele legale care prevăd acest drept la diferite perioade de timp, ori, raporturile de serviciu ale Nelei Prodan cu Ministerul Afacerilor Interne au încetat la 11 martie 2013, fapt menționat și în cererea de chemare în judecată și respectiv, Statul nu are nici o obligație legală de a asigura Nelei Prodan un spațiu locativ, deoarece legea prevedea transmiterea în posesie a imobilului nu și în proprietate.

La capitolul dat, Colegiul apreciază ca fiind eronată ipoteza instanței de apel expusă supra, deoarece alocarea spațiului locativ Nelei Prodan după demisionarea din cadrul Ministerul Afacerilor Interne și transferării acesteia la Departamentul Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției nu constituie o exonerare de la executarea documentului executoriu, or la momentul primirii titlului executoriu și intentării procedurii de executare reclamanta a activat în cadrul Ministerului Afacerilor Interne și urma a beneficia de un spațiu locativ, însă această obligație nu a fost executată până în prezent.

Cu referire la prevederile enunțate și rezultând din specificul acțiunii, instanța de recurs constată că instanța de fond cu aplicarea corectă a legii materiale care guvernează raportul juridic litigios, creând condiții obiective participanților la proces, justificat a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a cerințelor lui Prodan Nelea privind repararea prejudiciului moral și corect a determinat mărimea acestuia de 10000 lei, care este una proporțională cu sumele acordate atât de instanțele naționale, cât și de Curtea Europeană pe cazuri similare, având în vedere că și anterior recurente Prodan Nelea i-au fost acordate despăgubiri morale.

Or, cuantumul prejudiciului moral pretins de către Prodan Nelea în mărime de 100000 lei este vădit disproporțional și excesiv în raport cu criteriile stabilite la caz și principiul general al echității.

La fel, Colegiul consideră că prima instanță justificat a reținut și necesitatea admiterii integrale a cerințelor Nelei Prodan cu privire la repararea prejudiciului material cauzat ca rezultat al neexecutării hotărârii judecătorești, constituit din cheltuielile suportate pentru închirierea apartamentului în sumă de 59500 lei pentru perioada 01.06.2015 - 01.05.2017.

La acest capitol este de menționat că, conform contractului de închiriere a spațiului locativ din 07 august 2013 încheiat cu Streianu Maria, recurenta Prodan Nelea a închiriat ap. xxxxx pentru o perioadă de un an, fiind prelungit prin anexa nr.

1 la contractul de locațiune (închirierea spațiului locativ) din 07.08.2013, la o plată lunară de 2500 lei (f.d. 45,46).

Ulterior, la 01 ianuarie 2017 între Streianu Maria și Prodan Nelea a fost încheiat un alt contract de locațiune (închirierea spațiului locativ), pentru o perioadă de un an, la o plată de 3000 lei. (f.d. 47)

Deci, prin prezenta acțiune, Prodan Nelea pretinde la restituirea plății chiriei imobilului pentru perioada 01.06.2015 - 01.05.2017, or cerința în cauză cade sub incidența Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, din care considerente rezultă legalitatea capătului de cerere cu privire la repararea prejudiciului material.

De asemenea, instanța de fond corect a admis cerința reclamantei Prodan Nelea privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică și dispunerea în acest sens a încasării de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul reclamantei a sumei de 3000 lei, întrucât cheltuielile de judecată suportate de către reclamantă în cadrul procesului de judecată au fost confirmate prin anexarea la materialele dosarului a bonului de plată nr. 660355 din 24.05.2017. (f.d 101)

În circumstanțele de fapt și de drept menționate, Colegiul precizează că prima instanță a creat participanților la proces condiții obiective și echitabile pentru exercitarea drepturilor și obligațiilor procedurale, fapt ce se încadrează în asigurarea părților dreptului la un proces echitabil, garantat și asigurat prin art. 6 al Convenției Europene pentru apărarea a Drepturilor Omului.

În concluzia celor relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Prodan Nelea, de a casa decizia din 02 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău și de a menține hotărârea primei instanțe, ca fiind legală și adoptată conform normelor legale.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Prodan Nelea.

Se casează decizia din 02 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 27 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a înaintată de Prodan Nelea împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenienți accesorii Consiliul mun. Chișinău, executorul judecătoresc Ungureanu Oleg privind constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului material și moral.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic

Nicolae Craiu